

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 366/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] 2. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených Advokátska kancelária TRNKA s. r. o., Námestie SNP 9448/26A, Zvolen, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 47Ek/537/2019 z 19. decembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. januára 2024 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v exekučnom konaní, v ktorom vystupovali ako povinní a ktoré navrhujú zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Exekučné konanie o vymoženie nepeňažného plnenia s príslušenstvom je vedené na podklade exekučného titulu, ktorým je rozsudok Okresného súdu Zvolen č. k. 12C/13/2004-361 z 10. marca 2010. Týmto rozsudkom bolo právnej predchodkyňi sťažovateľov ([REDAKOVANÉ]) uložené, aby sa ako vlastníčka nehnuteľností zdržala poškodzovania nehnuteľnosti (rodinného domu) oprávneného povrchovou dažďovou vodou stekajúcou z pozemku právnej predchodkyne sťažovateľov. Súd po posúdení návrhu na vykonanie exekúcie doručeného súdu 5. apríla 2019 vydal 6. mája 2019 poverenie na vykonanie exekúcie vymáhaného nepeňažného nároku. Doručením poverenia na vykonanie exekúcie exekútorovi 6. mája 2019 sa začala exekúcia.

3. Sťažovatelia v poradí druhým návrhom na zastavenie exekúcie, doručeným súdu 13. októbra 2021, podaným v súlade s § 61k ods. 3 Exekučného poriadku uviedli, že listom z 24. mája 2021 exekútorovi oznámili splnenie povinnosti uloženej exekučným titulom tak, že vykopali rigol na odvádzanie dažďovej vody. Priloženou fotodokumentáciou preukazovali, to že uloženu

povinnosť splnili do konca mája 2021. Oprávnený sa však vyjadril, že povinnosť uložená exekučným titulom splnená nebola, resp. nimi prezentované splnenie povinnosti je nedostatočné a nepostačujúce na odvedenie dažďovej vody z pozemku. Poverený súdny exekútor preto sťažovateľom oznámil, že ak nebude zjednaná náprava, bude im uložená poriadková pokuta. Sťažovatelia však naďalej tvrdili, že nehnuteľnosti oprávneného nepoškodzujú a poukázali na negatívnu dôkaznú teóriu, podľa ktorej nemožno spravodlivo požadovať, aby preukazoval reálnu neexistenciu určitej skutočnosti.

4. V priebehu exekučného konania o návrhu na zastavenie exekúcie nebola skutkovo sporná skutočnosť, či sťažovatelia vykonali koncom mája 2021 technické zásahy vykopením rigolu, ale najmä to, či bol tento zásah dostatočne spôsobilý privodiť splnenie povinnosti uloženej exekučným titulom. Súd v exekučnom konaní vychádzal zo záznamu obce [REDAKOVANÉ] č. S2021/00228 o vykonaní štátneho stavebného dohľadu z 13. októbra 2021 so záverom o vypracovaní projektovej dokumentácie na náklady sťažovateľa v prvom rade, a to na účel zamedzenia podmäčania predmetných nehnuteľností, a z upovedomenia Okresnej prokuratúry Zvolen z 22. júna 2022 o vybavení podnetu oprávneného z 22. apríla 2022, z ktorého vyplynul záver o nepredložení tohto projektu, a teda o nesplnení výzvy zo strany sťažovateľov. Súd preto vyhodnotil, že sťažovatelia nespĺnili povinnosť uloženú exekučným titulom, pretože nevykonali úpravy pozemku na podklade projektovej dokumentácie, ktorej predloženie síce exekučný titul neurčil, ale ktorá má podľa názoru súdu nezanedbateľný vplyv na plnenie povinnosti uloženej exekučným titulom a ktorá predstavuje kvalitatívny predpoklad plnenia povinnosti sťažovateľov. Úpravu, ktorú sťažovatelia vykonali v máji 2021 v kontexte uvedených zistení, súd nepovažoval za dostatočne spôsobilú privodiť splnenie povinnosti uloženej exekučným titulom. Uznesením okresného súdu sp. zn. 47Ek/537/2019 zo 16. augusta 2022 vyšší súdny úradník zamietol návrh sťažovateľov ako nedôvodný podľa § 61l ods. 3 Exekučného poriadku, pretože nebol toho názoru, že zo strany sťažovateľov došlo ku konaniu, ktoré má za následok odstránenie zásahu v zmysle exekučného titulu.

5. Proti tomuto rozhodnutiu sťažovatelia podali sťažnosť, v ktorej namietali nemožnosť zaujať stanovisko k dôkazu (záznam zo štátneho stavebného dohľadu) ako hlavnému argumentu zamietnutia návrhu na zastavenie exekúcie a v ktorej poukazovali na viaceré súdne spory s oprávneným. V priebehu sťažnostného konania oprávnený vo svojom doplnenom podaní k sťažnosti predložil ďalšie rozhodnutie obce [REDAKOVANÉ] z 10. novembra 2022, ktorým obec ako príslušný stavebný úrad nariadil sťažovateľom vykonať nevyhnutné úpravy (terénne úpravy), ktorými bude riešený spôsob odvádzania dažďových vôd. Na výzvu v sťažnostnom konaní súdny exekútor doručil súdu 8. júna 2023 vyjadrenie, v ktorom uviedol, že povinnosť uložená sťažovateľom nebola splnená, nimi vykonané technické zásahy v máji 2021 boli absolútne nedostačujúce, toho času už v teréne neviditeľné a svojpomocne vykopený rigol je zarastený vegetáciou, s čím sťažovatelia vo svojom ďalšom vyjadrení nesúhlasili a namietali napomáhanie súdneho exekútora oprávnenému. Potvrdzujúc vecnú správnosť zamietnutia návrhu na zastavenie exekúcie, sudkyňa rozhodla ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením tak, že sťažnosť zamietla, keď sťažovatelia nepreukázali ani jeden z dôvodov na zastavenie exekúcie podľa § 61k ods. 1 Exekučného poriadku a súd nezistil ani žiadny iný dôvod na zastavenie exekúcie súdom.

II. Argumentácia sťažovateľov

6. Proti napadnutému uzneseniu o zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie sťažovatelia podali túto ústavnú sťažnosť, v ktorej vyjadrujú svoje presvedčenie, že k splneniu vymáhanej povinnosti došlo. Pokiaľ oprávnený bez ďalšieho tvrdí opak, nemôže to byť dôvod na pokračovanie v exekúcii. Sťažovatelia proti napadnutému uzneseniu argumentujú:

- a) nesprávnym posúdením tzv. negatívnej dôkaznej teórie (pokiaľ oprávnený nesúhlasí s tým, že k splneniu vymáhanej povinnosti nepeňažného charakteru došlo, mal svoje tvrdenie súdu preukázať);
- b) ignorovaním právoplatného rozhodnutia Okresného súdu Zvolen č. k. 8C/38/2020-179 z 12. októbra 2021, ktorým bola žaloba oprávneného proti sťažovateľom na náhradu škody zamietnutá tým, že nepreukázal, že dochádza k poškodzovaniu nehnuteľnosti spôsobom uvedeným v exekučnom titule, čo je paradox, ak aj napriek tomu ďalej prebieha exekúcia;
- c) porušením práva na spravodlivý proces, ak vykonané dokazovanie pred všeobecným súdom (vedené pred Okresným súdom Zvolen v konaní pod sp. zn. 8C/38/2020) má menšiu váhu než nepodložené tvrdenie oprávneného v exekúcii, ktoré si osvojil súdny exekútor a exekučný súd;
- d) ústavne nekonformným strohým tvrdením exekučného súdu v bode 25 odôvodnenia napadnutého uznesenia o nepodstatnosti súdneho konania (vedeného pred Okresným súdom Zvolen v konaní pod sp. zn. 8C/38/2020) vo vzťahu k existujúcemu exekučnému titulu a prebiehajúcej exekúcii;
- e) porušením zásady kontradiktórnosti vo vzťahu k doručovaniu písomnosti ako podstatného podania (vyjadrenie oprávneného a záznam zo štátneho stavebného dohľadu z 13. októbra 2021) s poukazom na judikatúru ústavného súdu (I. ÚS 355/2015, I. ÚS 155/2020);
- f) formalistickým tvrdením súdu o tom, že nemá explicitnú povinnosť doručovať vyjadrenie oprávneného, a o možnosti sťažovateľov nahliadať do elektronického súdneho spisu;
- g) nestotožnením sa so záverom exekučného súdu o tom, že exekučný súd nemá čo povedať (vo vzťahu ku kompetencii súdneho exekútora o tom), či došlo alebo nedošlo k splneniu vymáhaného nároku;
- h) absenciou odpovede na základnú otázku, najmä: čo majú sťažovatelia urobiť, aby splnili povinnosť vymáhanú súdnym exekútorom na základe exekučného titulu a prečo nie je možné právoplatne rozhodnutý spor medzi oprávneným a sťažovateľom považovať za dôkaz v prebiehajúcej exekúcii.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením okresného súdu, ktorým nevyhovel návrhu sťažovateľov na zastavenie exekúcie. Ústredná otázka posudzovaná a riešená v tomto exekučnom konaní spočívala v tom, či technická úprava vykonaná sťažovateľmi v podobe vykopania rigolu v máji 2021 predstavuje dostatočné splnenie povinnosti uloženej exekučným titulom, ktorá má skutkovú povahu.

8. Ako to vyplýva z uznesenia súdu vydaného vyšším súdnym úradníkom, ktorého vecná správnosť bola potvrdená uznesením vydaným sudkyňou, ten považoval návrh na zastavenie konania

za nedôvodný. Návrh sťažovateľov na zastavenie exekúcie z dôvodu nimi tvrdenej splnenej povinnosti vyplývajúcej z exekučného titulu vyhodnotil po skutkovej stránke tak, že zo strany sťažovateľov nedošlo ku konaniu, ktoré má za následok odstránenia zásahu v zmysle exekučného titulu. Tento záver odôvodnil na základe zistení tretích subjektov: obce ako orgánu štátneho stavebného dozoru, okresnej prokuratúry potvrdzujúcej nečinnosť sťažovateľov nepredložením projektovej dokumentácie [v sťažnostnom konaní aj súdneho exekútora na základe obhliadky na mieste samom (bod 9 napadnutého uznesenia), *pozn.*]. Naproti tomu sťažovatelia svoje tvrdenie o tom, že k stekaniu vody z ich pozemku na pozemok a stavbu oprávneného v dôsledku nimi vykonaných úprav už nedochádza, dôvodili tým, že oprávnený nepreukázal ďalšie poškodzovanie svojej nehnuteľnosti v zmysle negatívnej dôkaznej teórie, relativizovaním relevancie záznamu obce o vykonaní štátneho stavebného dohľadu a procesným neúspechom oprávneného v inom súdnom konaní, v ktorom sa mu nepodarilo preukázať poškodzovanie jeho nehnuteľnosti.

9. Aj napriek skutočnosti, že ústavný súd má v referenčnej norme obmedzený priestor, aby v tomto type vecí vstupoval do skutkovej polemiky, je možné vyhodnotiť, že procesný záver súdu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie osvojením si kvalifikovane spochybnenej kvality úpravy vykonanej sťažovateľmi (svojpomocný výkop rigolu), a to na podklade priamych zistení obce ako orgánu štátneho stavebného dozoru, má v okolnostiach tejto veci relevantný charakter s racionálnym základom. Ústavný súd zdôrazňuje, že exekučný súd pri posudzovaní dôvodnosti návrhu na zastavenie exekúcie vychádzal z dôkazov a zo skutočností, ktoré sú spôsobilé hodnoverne a bezprostredne spochybníť dostatočnosť vykonanej úpravy pozemku. Neobmedzil sa len na subjektívny pohľad oprávneného o nesplnení povinnosti z exekučného titulu. Ústavný súd vidí snahu zo strany príslušných orgánov riešiť plnenie povinnosti vyplývajúcej z exekučného titulu riadne a odborne prostredníctvom projektovej dokumentácie, na ktorej predloženie sťažovatelia rezignovali. Práve v predložení projektovej dokumentácie (tak ako znela výzva zo strany obce), prípadne v rešpektovaní rozhodnutia obce z 10. novembra 2022, a teda v podobe rešpektovania fundovanej inštruktáže, je obsiahnutá odpoveď na otázku sťažovateľov nastolenú v ústavnej sťažnosti, ako majú splniť vymáhanú povinnosť v exekúcii. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že ani námietka nesprávneho právneho posúdenia negatívnej dôkaznej teórie nemôže obstať, keďže rozhodnutie o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie je podložené objektívnymi dôkazmi predkladanými oprávneným, a nielen jeho subjektívnym nesúhlasom.

10. Ústavný súd uvádza, že ani ďalšia argumentácia sťažovateľov nie je spôsobilá zvrátiť skutkové vyhodnotenie súdu o nesplnení povinnosti uloženej im exekučným titulom. Pokiaľ sťažovatelia argumentujú procesným neúspechom oprávneného v konaní o náhradu škody, je potrebné uviesť, že táto ich argumentácia je nepresná. Okresný súd Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/38/2020 skutočne nemal preukázané porušenie právnej povinnosti sťažovateľmi, v rámci ktorej mohla vzniknúť škoda. Podstatné však je to, že uvedený záver nie je výsledkom plnohodnotného dokazovania, ktorým by bol vybudovaný skutkový stav o nepreukázaní vzniku škody. K riadnemu dokazovaniu ani len nedošlo z dôvodu, že oprávnený nezaplatil preddavok na vykonanie znaleckého dokazovania. Súd sa pre nedostatok odborných znalostí nemohol zaoberať namietanou otázkou podmáčania domu oprávneného. Preto nemôžu byť závery konania sp. zn. 8C/38/2020 relevantné pre exekučné konanie.

11. Sťažovatelia ďalej namietajú porušenie zásady kontradiktórnosti, ku ktorému malo dôjsť nedoručením podstatného podania sťažovateľom, a to vyjadrenia oprávneného k návrhu

na zastavenie exekúcie vrátane záznamu zo štátneho stavebného dohľadu z 13. októbra 2021. Sťažovateľom je pritom známa aktuálna judikatúra ústavného súdu, ktorá sa prikláňa k materiálnemu výkladu tejto zásady vrátane kritérií, keď je potrebné, aby súd strane doručil podanie protistrane na prípadné vyjadrenie.

12. Z obsahu napadnutého uznesenia vyplýva vysvetlenie dôvodov nedoručenia predmetného vyjadrenia sťažovateľom, pričom hlavný dôvod sa týka vyhodnotenia postupu súdneho exekútora ako súladného so zákonom (podľa § 61k ods. 5 Exekučného poriadku), ak po vyjadrení oprávneného predložil návrh povinných súdu (bez doručenia tohto vyjadrenia povinným, *pozn.*). Ústavný súd však dodáva, že exekučný súd musí mať na zreteli zachovanie práva na spravodlivý proces pri posúdení otázky, či účastník konania mal možnosť oboznámiť sa pred rozhodnutím exekučného súdu so všetkými podkladmi, z ktorých exekučný súd vychádzal (Števec, M., Kotrecová, A., Tomašovič, M., Molnár, P. a kol. *Exekučný poriadok. Komentár. 3. vydanie.* Praha : C. H. Beck, 2018. s. 369.). Ústavný súd sa preto zaoberal otázkou, či bolo v okolnostiach tohto konkrétneho prípadu pre zachovanie práva na spravodlivý proces potrebné, aby exekučný súd (vo fáze po predložení návrhu súdu) sťažovateľov s vyjadrením oprávneného oboznámil.

13. Prihliadajúc na okolnosti danej veci, ústavný súd považuje za podstatné a sťažovateľmi nerozporované tvrdenie súdu o vedomosti sťažovateľa v prvom rade o záveroch zo štátneho stavebného dohľadu, a to z dôvodu jeho osobnej prítomnosti na tomto úkone (bod 25 napadnutého uznesenia). Ďalej pri skúmaní, či medzi namietaným pochybením súdu a tvrdeným porušením základného práva a slobody existuje príčinná súvislosť, zbral do úvahy aj argumentáciu sťažovateľov v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka, v ktorej relativizujú relevanciu záznamu zo štátneho stavebného dohľadu v exekučnom konaní, a to tým spôsobom, že nemôže ísť o taký dôkaz, z ktorého by jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností vyplývalo, že naďalej dochádza k stekaniu vody. Parafrázovaný argument sťažovateľov možno vnímať ako iný, značne *zovšeobecňujúci* pohľad na posudzovaný záznam, ktorému však práve v samotnom zázname konkuruje zmysluplné spochybenie kvality či dostatočnosti nimi vykonaného technického zásahu, ktoré možno vidieť cez výzvu na uskutočnenie *konkrétneho* opatrenia – predloženie projektu na riešenie dlhoročného problému vyvolávajúceho súdne spory medzi účastníkmi exekučného konania. Z tohto dôvodu sa ústavný súd prikláňa k názoru, že posudzované procesné pochybenie nedosahuje ústavnoprávnu intenzitu odôvodňujúcu kasáciu napadnutého uznesenia, keďže samotné nedoručenie vyjadrenia oprávneného vrátane záznamu, o ktorom sťažovatelia vedeli, by zjavne nemohlo mať vplyv na výrok napadnutého uznesenia. Dodáva, že relevanciu okolností odôvodňujúcich existenciu tejto príčinnej súvislosti sťažovatelia v ústavnej sťažnosti neuviedli.

14. Napokon, k polemike sťažovateľov o tom, či má spor týkajúci sa splnenia vymáhaného nároku rozhodnúť jedine exekučný súd alebo jedine súdny exekútor (por. body 22 a 24 napadnutého uznesenia), je potrebné uviesť, že vzhľadom na okolnosti tejto veci má táto námietka len akademickú povahu, a to predovšetkým z dôvodu, že súd námietku splnenia povinnosti vyplývajúcej z exekučného titulu po jej následnom spochybení zo strany oprávneného riadne vyhodnotil po skutkovej stránke a preskúmateľne odôvodnil jej nedôvodnosť, čo vyústilo do zamietnutia návrhu na zastavenie exekúcie.

15. Ústavný súd v závere uvádza, že v prípade, ak súd pri rozhodovaní o návrhu sťažovateľov na zastavenie exekúcie dodržal podmienky stanovené zákonov a uviedol, z ktorých dôkazov vyvodil svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa pri ich hodnotení riadili, nie je až na výnimky tzv. extrémneho rozporu medzi skutkovými zisteniami a právnymi závermi z nich vyodenými v právomoci ústavného súdu predmetné hodnotenie posudzovať či dokonca vykonať iné hodnotenie dôkazov. Ústavný súd konštatuje, že už citované právne závery napadnutého uznesenia okresného súdu vydaného sudkyňou vo väzbe na argumentáciu vyššieho súdneho úradníka takýto extrémny rozpor nepredstavujú.

16. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd uzatvára, že napadnuté uznesenie okresného súdu v kontexte uplatnenej sťažostnej argumentácie nevykazuje z ústavného hľadiska také relevantné nedostatky, ktoré by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohli reálne viesť k vysloveniu porušenia základného práva sťažovateľov na spravodlivý proces podľa ústavy a dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu